

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 185/2024 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Puolustusvaliokunta (PuVM 1/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

aluevalvontalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan aluevalvontalain (755/2000) 4 ja 5 §, 6 §:n 1 momentin johdantokappale, 7 §:n 1 momentin johdantokappale, 8, 10 ja 14 §, 19 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 24 b §, 24 d §:n 1 momentti, 34 §:n 2 momentin 2 kohta ja 35 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 5 ja 14 § sekä 19 §:n 1 momentti laissa 195/2015, 22 §:n 2 momentti laissa 933/2015, 23 §:n 1 momentti laissa 945/2018, 24 b § laissa 575/2018, 24 d §:n 1 momentti laissa 1305/2022 ja 34 §:n 2 momentin 2 kohta laissa 502/2017, sekä
lisätään lakiin uusi 4 a §, 6 §:ään uusi 3 momentti ja 7 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

4 §

Vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen tai valtionaluksen maahantulo ja maassaolo

Jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion sotilas, sotilasajoneuvo, valtionilma-alus ja valtionalus saa tulla Suomen alueelle ja olla maassa vain sille hakemuksesta myönnetyn maahantuloluvan perusteella. Vieraan valtion valtionalus ei tarvitse lupaa maahantuloon, jos kyse on viattomasta kauttakulusta.

Eduskunnan vastaus EV 1/2025 vp

Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Schengenin säännöstöä soveltavan valtion sotilaille, sotilasajoneuvolle, valtionilma-alukselle ja valtion-alukselle voidaan myöntää Suomen alueelle tuloon lupa ilman hakemusta. Pääesikunnan on ennen luvan myöntämistä tehtävä ilmoitus puolustusministeriölle.

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion sotilalla ei saa olla ampuma-asetta Suomen alueella, ellei siihen ole myönnetty lupaa.

Mitä 3 momentissa säädetään, ei koske vieraan valtion sotilasta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain (418/2017) tai puolustusvoimista annetun lain (551/2007) nojalla.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lupahakemuksen jättämisestä, hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä muista lupamääräyksistä ja -ehdoista.

4 a §

Toistuvaan maahantuloon oikeuttava lupa

Pohjois-Atlantin liiton jäsenvaltion, Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Schengenin säännöstöä soveltavan valtion sotilaille, sotilasajoneuvolle, valtionilma-alukselle ja valtion-alukselle voidaan hakemuksesta myöntää Suomen alueelle tuloon lupa, joka on voimassa enintään yhden kalenterivuoden pituisen määräajan kerrallaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun luvan voimassaoloa voidaan jatkaa ilman hakemusta, jos luvan myöntämisen edellytyksissä ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset lupahakemuksen jättämisestä, hakemukseen liitettävistä selvityksistä, luvan voimassaolon jatkamisesta sekä muista lupamääräyksistä ja -ehdoista.

5 §

Poikkeus lupavelvollisuudesta

Suomeen viralliselle käynnille saapuvaa vieraan valtion päämiestä kuljettava valtionilma-alus tai valtionalus saa tulla Suomen alueelle ja olla maassa ilman 4 §:n 1 momentissa tai 4 a §:ssä tarkoitettua lupaa.

Vieraan valtion sotilalta, sotilasajoneuvolta, valtionilma-alukselta tai valtionalukselta ei edellytetä 4 §:n 1 momentissa tai 4 a §:n 1 momentissa tarkoitettua lupaa, jos maahantulo liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan, josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

Vieraan valtion valtionilma-alus tai valtionalus saa aluevalvontaviranomaisen tai muun viranomaisen pyynnöstä tulla kiireelliseen pelastustehtävään, rajaturvallisuustehtävään tai ympäristövahinkojen torjuntatehtävään taikka talvimerenkulun avustustehtävään Suomen alueelle ilman 4 §:n 1 momentissa tai 4 a §:ssä tarkoitettua lupaa. Muun kuin aluevalvontaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava pyynnöstään Pääesikunnalle.

Eduskunnan vastaus EV 1/2025 vp

Jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion valtionilma-aluksen lennosta on toimitettava ilmaliikennepalvelun tarjoajalle asianmukainen lentosuunnitelma ennen ilma-aluksen tuloa Suomen alueelle. Lisäksi vieraan valtion valtionaluksen, joka tulee Suomen alueelle muussa kuin viattoman kauttakulun tarkoituksessa, on ennen Suomen alueelle tuloa ilmoitettava aluevalvontaviranomaiselle aluevesirajan ylityspaikka ja -aika.

Vieraan valtion valtionilma-alukselta ei edellytetä lentosuunnitelman toimittamista, jos maa-hantulo liittyy 3 momentissa tarkoitettuun tilanteeseen taikka Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan, josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla. Puolustusvoimat on velvollinen yhteensovittamaan ilma-liikenteen yhdessä ilmaliikennepalvelun tarjoajan kanssa.

Vieraan valtion sotilaan, sotilasajoneuvon, valtionilma-aluksen ja valtionaluksen Suomen alueelle tulosta ja maassaolosta 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa on tehtävä ennalta ilmoitus Pääesikunnalle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 6 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen jättämisestä ja ilmoitukseen liitettävistä selvityksistä.

6 §

Valtionilma-alusta koskevat erityisrajoitukset

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion valtionilma-alus ei ilman lupaa saa Suomen alueella:

— — — — —
Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske valtionilma-alusta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

7 §

Valtionalusta koskevat erityisrajoitukset

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion valtionalus ei ilman lupaa saa:

— — — — —
Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske valtionalusta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

Eduskunnan vastaus EV 1/2025 vp

8 §

Sukellusvenettä koskevat erityisrajoitukset

Jollei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, vieraan valtion sukellusveneiden ja muun vedenalaisen kulkuvälineen on Suomen aluevesillä pysyteltävä pinta-asemassa, jollei sukeltamiseen ole myönnetty lupaa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske sukellusvenettä, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

10 §

Lupaviranomaiset sekä lupamenettely

Edellä 4, 4 a ja 6—8 §:ssä tarkoitetun lupa-asian käsittelee ja ratkaisee Pääesikunta. Puolustusministeriö ratkaisee 9 §:ssä tarkoitetun lupa-asian, ja se voi lisäksi pidättää itselleen päätösvallan muutoin Pääesikunnan ratkaistavaksi kuuluvassa tässä momentissa tarkoitetussa asiassa.

Edellä 6—8 §:ssä tarkoitettuun lupaan liittyvän hakemuksen jättämisestä, hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä luvan voimassaolosta ja muista lupamääräyksistä annetaan tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

14 §

Maanpuolustuksen kannalta merkityksellisten kohteiden tutkiminen ilma-aluksesta

Ellei Suomea velvoittavasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu, Suomen alueella ei ilman lupaa saa lennon aikana ilma-aluksesta tai muusta ilmassa liikkuvasta laitteesta taltioida tietoa sähkömagneettisilla tai akustisilla kuvaamisen tai kuvantamisen menetelmillä:

- 1) ilmailulain (864/2014) 11 §:n 1 momentin nojalla ilmailulta pysyvästi rajoitetuista alueista;
- 2) linnoitusalueista, linnakkeista sekä Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen käytössä olevista alueista;
- 3) sotasatamista tai sotilaslentokentistä;
- 4) Puolustusvoimien varikoista tai varastoista;
- 5) Puolustusvoimien viestiasemista, antennikentistä taikka puolustuslaitteista tai -välineistä;
- 6) Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen harjoituksista.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös taltiointia, joka kohdistuu vieraan valtion Suomen alueella oleviin asevoimiin.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske tiedon taltioimista yleisessä liikenteessä olevasta ilma-aluksesta yksityiseen tarkoitukseen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske valtionilma-alusta, joka on Suomen alueella sellaisen päätöksen perusteella, joka liittyy Suomen pyytämän avun vastaanottamiseen tai Suomen alueella tapahtuvaan yhteistoimintaan ja josta on päätetty kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai

Eduskunnan vastaus EV 1/2025 vp

muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain tai puolustusvoimista annetun lain nojalla.

19 §

Luvan myöntämisen ja peruuttamisen edellytykset

Lupa 12 §:ssä tarkoitettuun merenpohjan tutkimiseen ja kartoittamiseen, 13 §:ssä tarkoitettuun maaperän tutkimiseen, 14 §:ssä tarkoitettuun tutkimiseen ilma-aluksesta ja 17 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan myönnetään, jollei toiminta vaaranna Suomen aluevalvontaa tai jos vaaraa voidaan lupamääräyksillä olennaisesti vähentää. Lupaviranomainen voi hakea luvanhakijasta turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitetun yritysturvallisuusselvityksen laatimista, jos luvan perusteella harjoitettavassa toiminnassa muodostuu sellaista maanpuolustusta koskevaa tietoa, joka viranomaisen asiakirjaan merkittynä olisi lain mukaan salassa pidettävää.

22 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

23 §

Aluevalvontaviranomaiset

Aluevalvontaviranomaisia ovat Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, poliisi, Tulli sekä niiden aluevalvontatehtäviin määrätty virkamiehet.

24 §

Aluevalvontaviranomaisten tehtävät

Puolustusvoimien tehtävänä on huolehtia aluevalvonnan toimeenpanosta sekä aluevalvontaviranomaisten yhteistoiminnasta.

Muut aluevalvontaviranomaiset osallistuvat aluevalvontaan varsinaisten tehtäviensä yhteydessä. Niiden on ilmoitettava Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle aluerikkomuksesta ja alueloukkauksesta taikka aluerikkomuksen tai alueloukkauksen uhasta sekä ryhdyttävä käytettävissään olevin keinoin toimenpiteisiin aluerikkomuksen ja alueloukkauksen estämiseksi.

Eduskunnan vastaus EV 1/2025 vp

24 b §

Aluerikkomuksesta ja alueloukkauksesta ilmoittaminen

Alusliikennepalvelun tarjoajan, ilmaliikennepalvelun tarjoajan ja ilmatilan hallintayksikön on ilmoitettava Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle havaitsemastaan aluerikkomuksesta ja alueloukkauksesta taikka aluerikkomuksen tai alueloukkauksen uhasta sekä ryhdyttävä käytettävissään olevin keinoin toimenpiteisiin aluerikkomuksen ja alueloukkauksen estämiseksi.

24 d §

Aluevalvontayhteistyö

Tuen pyytämisestä toiselta valtiolta, Pohjois-Atlantin liitolta tai muulta kansainväliseltä järjestöltä taikka Euroopan unionilta aluevalvontaa varten sekä yhteistoiminnasta toisen valtion, Pohjois-Atlantin liiton tai muun kansainvälisen järjestön taikka Euroopan unionin kanssa aluevalvon-
nassa säädetään kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koske-
vasta päätöksenteosta annetussa laissa ja puolustusvoimista annetussa laissa.

34 §

Vihamielisen toiminnan torjuminen

Vihamielisellä toiminnalla tarkoitetaan:

2) vieraan valtion tai tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän sota-aluksen tai sotilasilma-aluksen taikka vieraan valtion tai tunnuksettoman sotilaallisen ryhmän sotilasajoneuvon tuloa Suomen alueelle aluevalvontaviranomaisen antamasta varoituksesta huolimatta;

35 §

Aluerikkomuksen ja alueloukkauksen tutkinta

Aluevalvontaviranomainen huolehtii aluerikkomuksen ja alueloukkauksen alustavasta selvittämisestä. Tarvittaessa asian tarkempi selvittäminen siirretään Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Eduskunnan vastaus EV 1/2025 vp

Laki

sotilasajoneuvolain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilasajoneuvolain (332/2023) 1 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 §:n 2 kohta seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään:

3) vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön Suomessa olevan kansainvälisen sotilasajoneuvon vaatimustenmukaisuuden toteamisesta ja liikennekelpoisuuden valvonnasta.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *kansainvälisellä sotilasajoneuvolla* Suomessa olevaa vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön sotilasajoneuvoa;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain (282/2012) 2 §:n 4 kohta seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 1/2025 vp

2 §

Soveltamisalan rajaukset

Tätä lakia ei sovelleta, jos:

4) toimintaan on myönnetty lupa aluevalvontalain (755/2000) nojalla tai sitä ei mainitun lain mukaan edellytetä.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

ampuma-asetlain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ampuma-asetlain (1/1998) 17 §:n 1 momentin 10 kohdan c alakohta, sellaisena kuin se on laissa 486/2024, seuraavasti:

17 §

Soveltamisalaa koskevat poikkeukset

Tämä laki ei koske:

10) vieraan valtion asevoimille kuuluvien ampuma-aseiden, aseosien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirtoa Suomeen tai Suomesta, tuontia, vientiä, valmistamista, korjaamista, muuntamista tai hallussapitoa, jos:

c) toimintaan on myönnetty lupa aluevalvontalain (755/2000) nojalla tai sitä ei mainitun lain mukaan edellytetä;

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Eduskunnan vastaus EV 1/2025 vp

Helsingissä 18.2.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri